

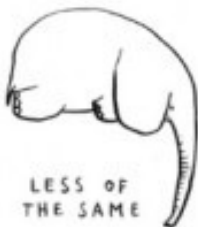
MORE OF
THE SAME

GROWTH

SAME OF
THE SAME

STATIONARY
STATE

LESS OF
THE SAME

RECESSION

DEGROWTH,
SIMPLY
DIFFERENT

RŮST, NEBO NERŮST?

Martin Černý, Patrik Gažo

Economics: "Humans only value things monetarily."

Sociology: "Uh, I don't..."

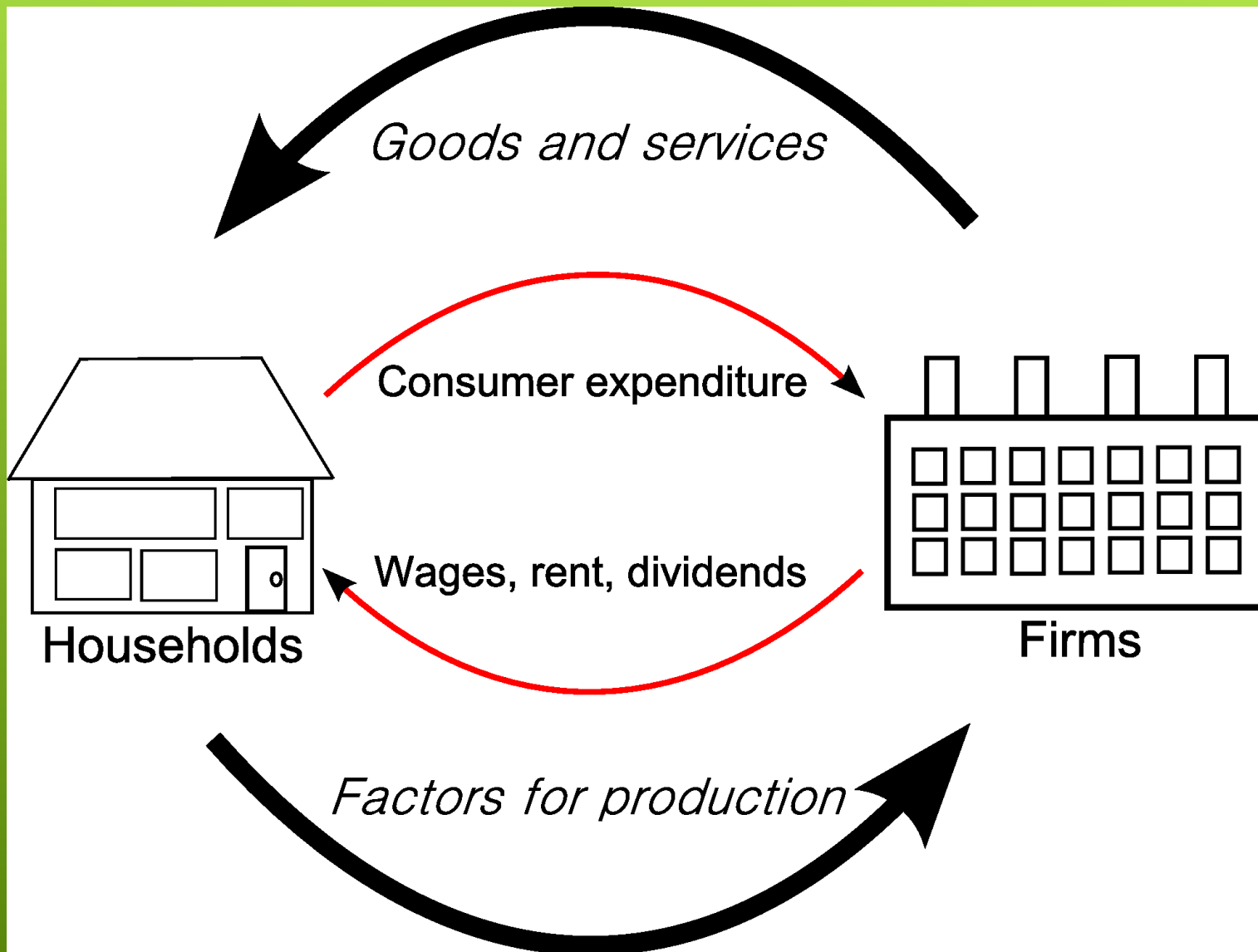
Economics: "Humans are always rational and value is calculated by complex internal calculus."

Sociology: "Uhhh, Psy, can you help?"

Psychology: "That's not how humans..."

Economics: "ALSO MY SYSTEM WILL GROW EXPONENTIALLY FOREVER!!"

Physics: *drops teacup*

Produkční funkce – agregátní výstup (Y, v podstatě HDP) v neoklasické ekonomii závisí na:

- ▶ **K** ... kapitálu: investice jej zvyšují, opotřebení jej snižují
- ▶ **L** ... práci: růst populace L zvyšuje, ale zároveň se tak celkový výkon ekonomiky (Y) „rozmělní“ mezi víc lidí
- ▶ **E** ... efektivita práce: technologický pokrok zvyšuje produktivitu práce
- ▶ Zvýšení efektivity práce má stejný efekt na výstup jako nárůst pracovní síly (L):

$$Y = F(K, L * E)$$

Ekonomický růst tedy závisí především na akumulaci kapitálu (investice mínus spotřeba – závisí na tom, kolik spotřeby si v přítomném okamžiku „odřekneme“) **a** na míře technologického pokroku

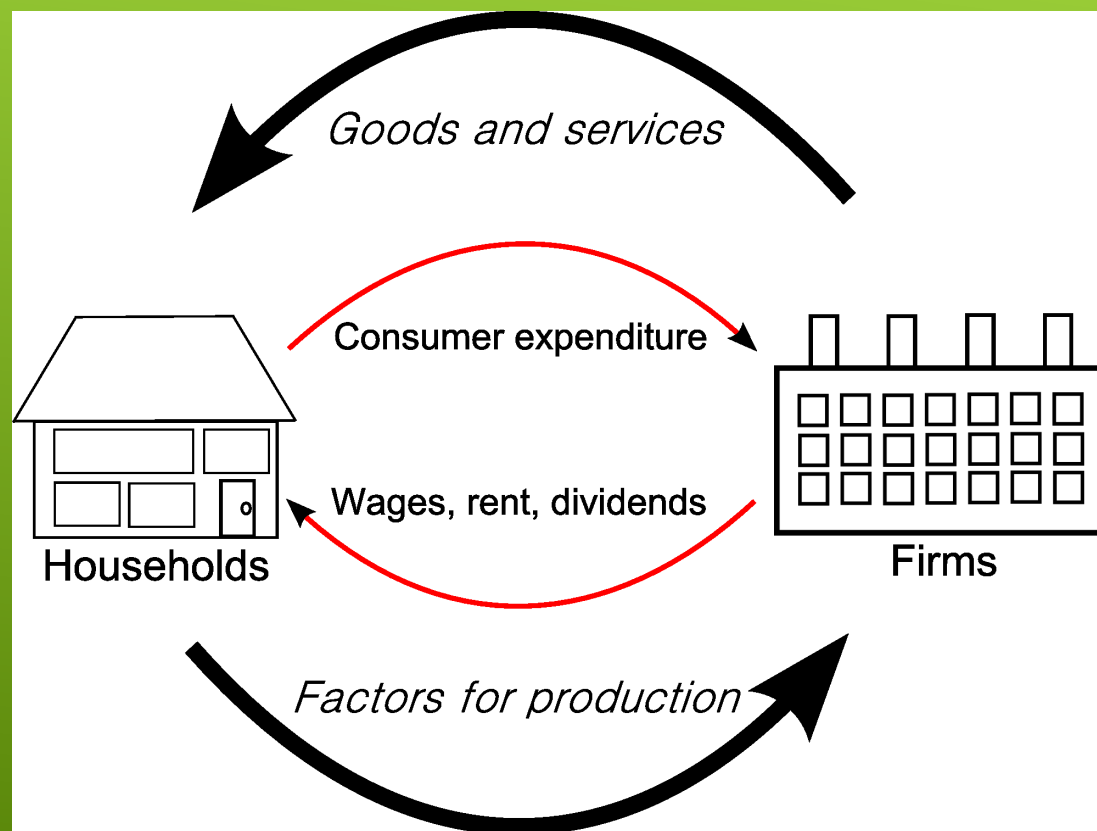
**SOLOWŮV MODEL EKONOMICKÉHO RŮSTU
(NEOKLASICKÁ EKONOMIE)**

Problém neoklasické makroekonomie?

Popisuje izolovaný systém bez jakýchkoli interakcí (vstupů/výstupů) s okolím.

- ▶ **Společnost** – „nepeněžní ekonomika“ (seminář 21.11.)
- ▶ **Příroda** – přírodní „zdroje“ /materiály, energie

NO INPUTS!

NO OUTPUTS!

Problém neoklasické makroekonomie?

Popisuje izolovaný systém bez jakýchkoli interakcí (vstupů/výstupů) s okolím:

- ▶ **Společnost** – „nepeněžní ekonomika“ (seminář 21.11.)
- ▶ **Příroda** – přírodní „zdroje“ /materiály, energie

Energie, stejně jako materiál, nemůže být zničena ani vyrobena, vždy se jedná pouze o transformaci.

Objem vstupů (energie/materiálu) do ekonomického procesu se z podstaty rovná objemu výstupů z něj (jen v jiné formě).

Ekonomický růst tažený zvyšováním produkce (a spotřeby) a technologickým pokrokem musí tedy:

- ▶ **Zvyšovat vstupy materiálu a energie do ekonomiky** (zpravidla nemůže k výrobě růst jenom lidská L nebo její efektivita E, ale i fyzický K – efektivita práce má své meze)
- ▶ **Zvyšovat výstupy (odpad) z ekonomického „koloběhu“ do životního prostředí**

IMPLIKACE: Znečištění („externality“) je nevyhnutelné

PRVNÍ TERMODYNAMICKÝ ZÁKON

Externality nejsou tím, čím se zdají být: v neoklasické ekonomické teorii jsou brány jako odchylka v jinak perfektně fungujícím tržním systému, ale:

- ▶ *In reality they are a normal, indeed inevitable, part of economic processes and their significance increases as economic growth proceeds, while the ability of natural systems to assimilate them declines.*

Kneese, A.V., Ayres, R.U., d'Arge, R.C. (1970):
Economics and the Environment

Externality **NEJSOU** občasnými externími jevy v rámci fungování ekonomického systému – ve skutečnosti jsou jeho neoddělitelnou součástí.

- ▶ **COST SHIFTING**

Kapp, K.W. (1978):
The Social Costs of Business Enterprise

PRVNÍ TERMODYNAMICKÝ ZÁKON

BRACE YOURSELVES

MORE BAD NEWS IS COMING

Entropie je (laicky řečeno) měřítkem stavu uspořádání energie. Energie se v izolovaném systému neztrácí, ale směřuje směrem k minimální využitelnosti („neschopnosti konat práci“).

Země – z hlediska využitelnosti energie de facto izolovaný systém.

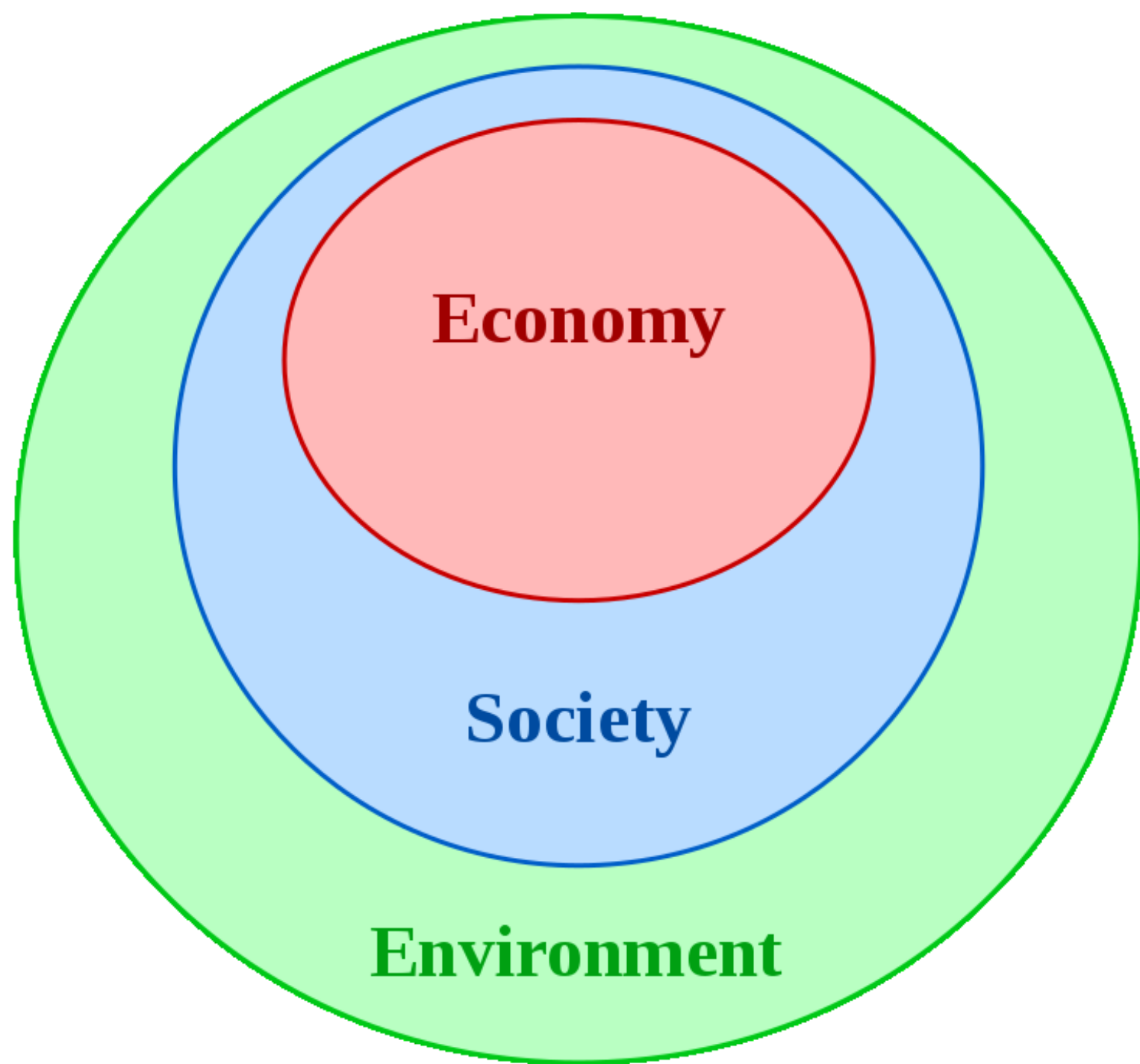
Fungování ekonomiky stojí na využívání zdrojů s nízkou entropií:

- ▶ Zemské zásoby koncentrované energie v podobě přírodních surovin
- ▶ Tok sluneční energie
- ▶ Gravitační síla Měsíce, planet a Slunce

IMPLIKACE: 100% recyklace (cirkulární ekonomika) není možná – od určitého bodu se už „output“ nedá využít jako opětovný „input“

DRUHÝ TERMODYNAMICKÝ ZÁKON

Economy

Society

Environment

DEGROWTH A KAPITALIZMUS

Debata o ich ne/kompatibilite a alternativne ekonomiky

KAPITALIZMUS – STRUČNÝ ÚVOD

- ▶ Vymedzenie od otrokárskej spoločnosti a feudalizmu

free market

Where buyers and sellers can make the deals they wish to make without any interference, except by the forces of demand ...

When your friend starts talking about the free market

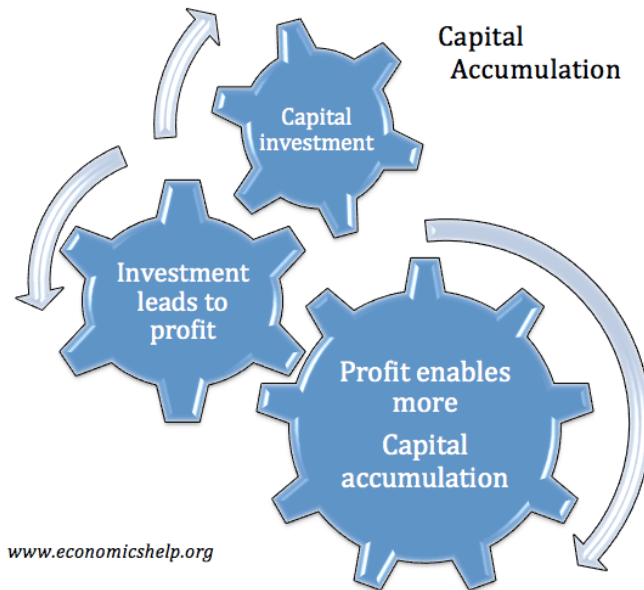

ZÁKLADNÉ TERMÍNY

- ▶ Trh
- ▶ Kapitál
- ▶ Akumulácia kapitálu

ZÁKLADNÉ TERMÍNY

- ▶ Trh
- ▶ Kapitál
- ▶ Akumulácia kapitálu

1. VZŤAH (NE)RASTU A KAPITALIZMU

- ▶ Konkurencia ako pohon rastu
- ▶ Konsenzus medzi teoretikmi Degrowth-u neexistuje
- ▶ Giorgos Kallis – akumulácia kapitálu $\neq$ rast

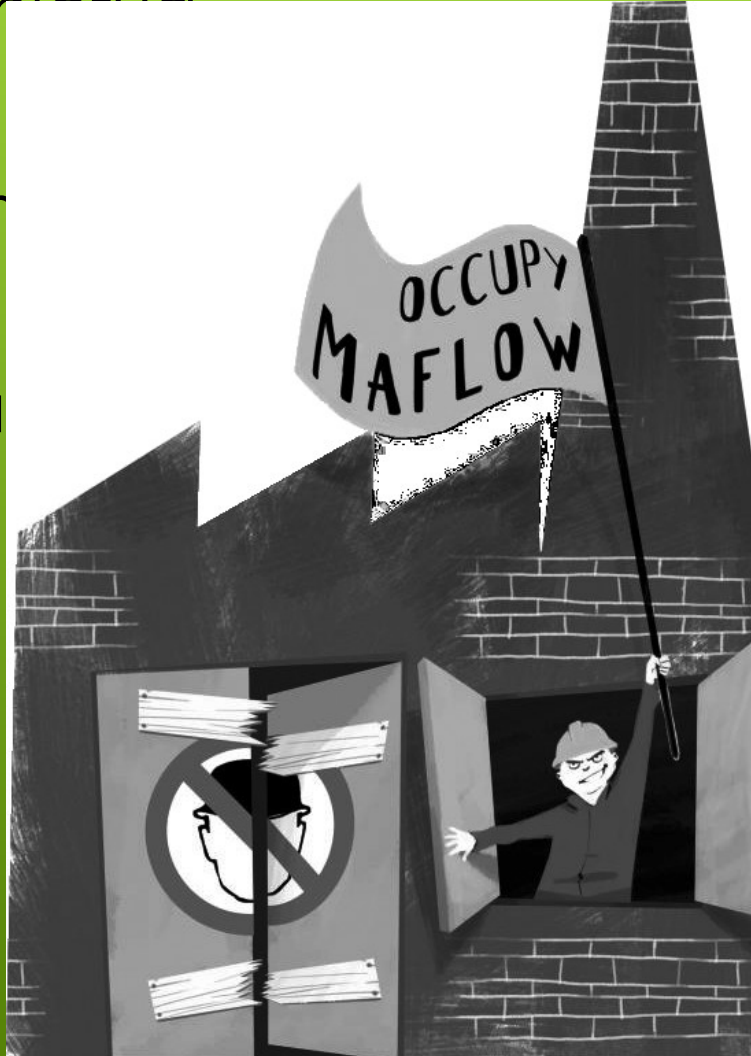

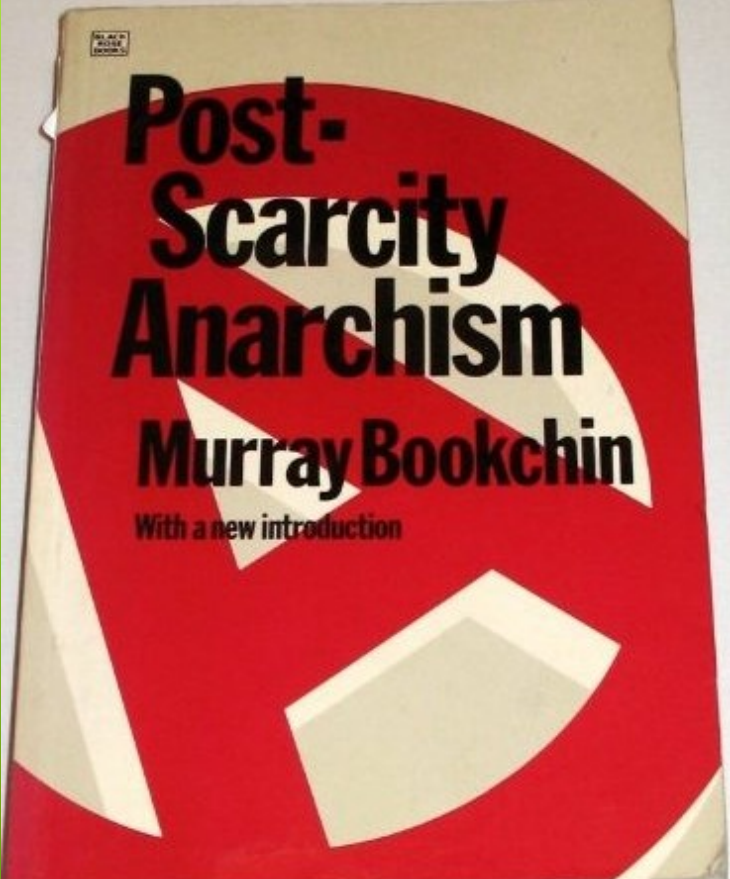
2. DEGROWTH A KONŠTRUKTÍVNA KRITIKA ZĽAVA

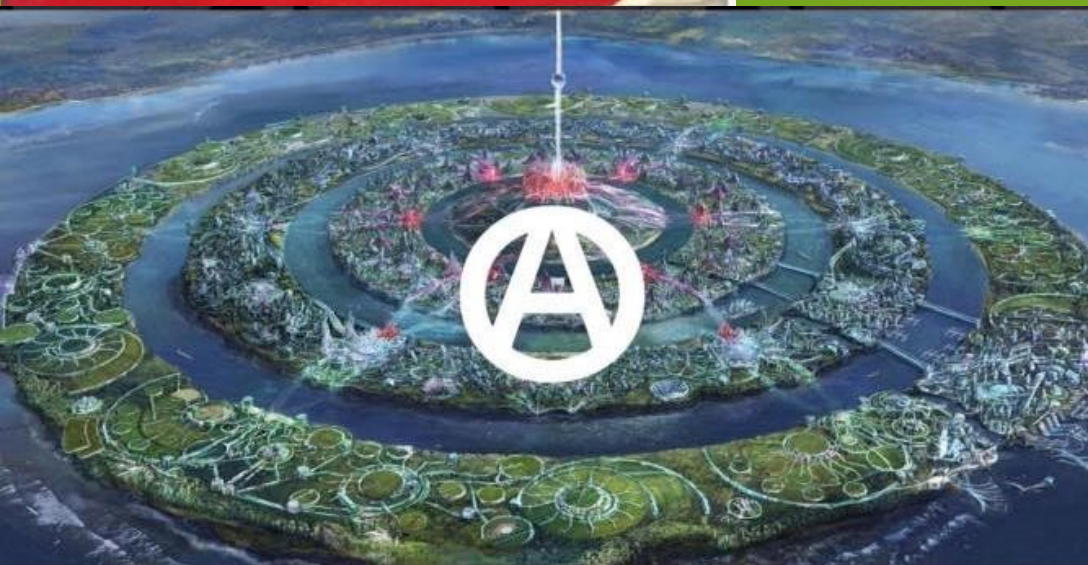
- ▶ Unikátnosť kapitalizmu
- ▶ Problémom je skôr akumulácia kapitálu
- ▶ Potreba kolektívneho vlastníctva výrobných prostriedkov
- ▶ Potreba radikálnej ekonomickej a politickej demokracie
- ▶ Politický subjekt transformácie

**LEANDRO CAMUS,
STEFANIA BARCA :
EKOMARXISTICKÁ
PERSPEKTÍVA**

- ▶ Potreba vzdorovať hierarchii
- ▶ Limity prostredia vs morálne limity
- ▶ Dialektický naturalizmus
- ▶ Rast ako kvalitatívny rozvoj - Post-scarcity society

ELEANOR FINLEY:
SOCIÁLNA EKOLÓGIA /
KOMUNALIZMUS /
ANARCHIZMUS / LIBERTÍNSKY
MUNICIPALIZMUS

RŮST, NEBO NERŮST? – TO JE OTÁZKA...

Použité zdroje:

- ▶ D'ALISA, Giacomo, Federico DEMARIA a Giorgos KALLIS, ed., 2015. *Degrowth: a vocabulary for a new era*. New York ; London: Routledge, Taylor & Francis Group. ISBN 978-1-138-00076-6.
- ▶ DIEGO ANDREUCCI, 2017. Ecology after capitalism. *ENTITLE blog - a collaborative writing project on Political Ecology* [online]. [cit. 8. máj 2017]. Dostupné na: <https://entitleblog.org/2017/01/24/ecology-after-capitalism/>
- ▶ KALLIS, Giorgos, 2015a. Can there be green socialist growth? A commentary on John Bellamy Foster (part II). *ENTITLE blog - a collaborative writing project on Political Ecology* [online]. [cit. 8. máj 2017]. Dostupné na: <https://entitleblog.org/2015/11/03/can-there-be-green-socialist-growth-a-commentary-on-john-bellamy-foster-part-ii/>
- ▶ KALLIS, Giorgos, 2015b. Is there a growth imperative in capitalism? A commentary on John Bellamy Foster (part I). *ENTITLE blog - a collaborative writing project on Political Ecology* [online]. [cit. 8. máj 2017]. Dostupné na: <https://entitleblog.org/2015/10/27/is-there-a-growth-imperative-in-capitalism-a-response-to-john-bellamy-foster-part-i/>
- ▶ FINLEY, Eleanor, 2017a. Beyond the limits of nature: a social-ecological view of growth and degrowth. *ENTITLE blog - a collaborative writing project on Political Ecology* [online]. [cit. 8. máj 2017]. Dostupné na: <https://entitleblog.org/2017/02/07/beyond-the-limits-of-nature-a-social-ecological-view-of-growth-and-degrowth/>
- ▶ VERGARA-CAMUS, Leandro, 2017b. Capitalism, democracy, and the degrowth horizon (Part II). *ENTITLE blog - a collaborative writing project on Political Ecology* [online]. [cit. 8. máj 2017]. Dostupné na: <https://entitleblog.org/2017/02/21/capitalism-democracy-and-the-degrowth-horizon-part-ii/>
- ▶ BARCA, Stefania, 2017c. The labor(s) of degrowth. *ENTITLE blog - a collaborative writing project on Political Ecology* [online]. [cit. 8. máj 2017]. Dostupné na: <https://entitleblog.org/2017/01/31/the-labors-of-degrowth/>
- ▶ VERGARA-CAMUS, Leandro, 2017. Capitalism, democracy, and the degrowth horizon (Part I). *ENTITLE blog - a collaborative writing project on Political Ecology* [online]. [cit. 8. máj 2017]. Dostupné na: <https://entitleblog.org/2017/02/14/capitalism-democracy-and-the-degrowth-horizon-part-i/>